

ТМГ. XXXVII	Бр. 2	Стр. 843-856	Ниш	април - јун	2013.
-------------	-------	--------------	-----	-------------	-------

UDK 378-057.875:[796+32

Оригиналан научни рад

Примљено: 29. 12. 2012.

Одобрено за штампу: 04. 06. 2013.

Станковић Верољуб
 Универзитет у Приштини
 Факултет за спорт и
 физичко васпитање
 Лепосавић
 Базић Јован
 Универзитет у Приштини
 Учитељски факултет
 Лепосавић

СТУДЕНТИ, СПОРТ И ПОЛИТИКА

Апстракт

У сложенем процесу политичке социјализације, интересовање за спорт се стиче, развија и мења под утицајем многих агенаса, међу којима су најзначајнији: породица, групе вршњака, различите спортске организације и савези, велики спортски догађаји, непосредно искуство итд. Циљ истраживања је био да се утврде квантитативне и квалитативне разлике у ставовима студената о односу политике и спорта. Узорак је чинило чинило 169 испитаника (70 мушкараца и 99 девојака), узраста 19–20 година. Ставови студената према утицају политике на спорт прикупљани су помоћу анкетног листа заснованог на Лускерт-овој скали процене. Упитник је садржао 13 ајтема којима је процењиван став студената према: утицају политике на спорт, улози политичара у спортским организацијама и односу спортиста према политици. Добијени подаци су обрађени помоћу непараметријске статистике а након стандардизације резултата разлике између група испитаника су узрачунате помоћу каноничке дискриминативне анализе. Резултати истраживања су показали да постоје статистички значајне разлике у ставовима студената спортиста и студената неспортиста у перципирању односа политике и спорта. Највећи генератор разлика између ових група студената су њихови ставови према величини утицаја политике на спорт, мотивима политичара за рад у спортским организацијама, утицају политичких странака на средства информисања и чланству за служних спортиста у политичким странкама.

Кључне речи: политика, спорт, ставови, спортисти и неспортисти, разлике

STUDENTS, SPORT AND POLITICS

Abstract

In the complex process of political socialization, interest in sport is achieved, developed, and altered under the influence of many agents, the most significant of which are: one's family, peer groups, different sports organizations and associations, large sporting events, direct experience, and so on. The aim of this research was to determine the quantitative and qualitative differences between students in terms of the relationship between politics and sport. The sample consisted of 169 participants (70 males and 99 females), ages 19-20. The attitudes of the students towards the influence of politics on sport were collected by means of a questionnaire based on a Likert scale. The questionnaire consisted of 13 items that were used to evaluate the attitude of students towards: the influence of politics on sport; the role of politicians in sports organizations; and the relationship of athletes towards politics. The obtained data were processed using a nonparametric statistical procedure and following the standardization of the results and the differences between the groups of participants were calculated using a canonical discriminant analysis. The results of the research indicate that there are statistically significant differences in the attitudes of athlete students and non-athlete students in their perceptions of the relationship between politics and sport. The greatest generator of the differences between these groups of students are their attitudes towards the extent of the influence of politics on sport, the motives of the politicians to work in sports organizations, the influence of political parties on the media, and the membership of eminent athletes in political parties.

Key Words: Politics, Sport, Attitudes, Athletes and Non-Athletes, Differences

УВОД

У савременом друштву политика је изражена у свим областима друштвеног живота, па и у спорту. С друге стране, ни спорт није аполитичан, он је у великој мери идеологизован и присутан у политици кроз различите облике и садржаје његовог испољавања. Зато је однос између политике и спорта, као два комплексна и вишезначна феномена, врло сложен и вишедимензионалан. Расправе о односу политике и спорта, као и научна истраживања о овом односу, настају од шездесетих година XX века и све су више изражене у јавности (Kusteci & Maksmuti, 2011, стр. 150–153). Оне се углавном

„одвијају у распону између два становишта: првог, по којем спорт изражава друштвене и политичке односе (...) и представља средство политике помоћу којег се уобличавају одређене вредности; друга концепција спорт сматра 'аполитичним' и у принципу, он треба да стоји изван политике“ (Кокović, 2010, стр. 141).

У разумевању односа између политике и спорта, неопходно је поћи најпре од њиховог категоријалног одређења и друштвене улоге.

Политика је, у суштини, процес усмеравања људске делатности у правцу остваривања одређених интереса и циљева у разним сферама друштвеног живота – у економији, образовању, култури, здравству, спорту итд. Дакле политика је управљање јавним пословима, првенствено помоћу државне власти. Зато је организација и деловање државне власти, као и борба за утицај на њу, суштина политике и основни садржај политичког живота у друштву (Habermas, 1982, стр. 2–18). Улога политике у друштву је регулисање заједничког живота људи и управљање друштвеним пословима путем доношења и извршења одлука у заједници о свим питањима која се тичу њеног опстанка, функционисања и развоја (Базић & Пешић, 2012, стр. 302). У савременом друштву политика је нагло ојачала и преузела многобројне друштвене функције. Она је обликовала друштвене делатности према потребама и интересима одређених друштвених група и заједница (Dahl, 1989, стр. 220). Тако је у домену политике и спорт, као изузетно важна делатност коју треба уредити према друштвеним потребама, али и као област у коју треба непрестано уграђивати друштвене вредности и пожељне политичке обрасце.

Спорт је веома значајан феномен који се може изучавати са различитих аспеката, али се они, углавном, могу свести на два теоријско-методолошка приступа: први је физикално-моторички, где се спорт дефинише и проучава у границама механичких аспеката човековог кретања и његове анатомије; и други, где се спорт дефинише као феномен који је одређен превасходно друштвеним чиниоцима и последицама које проистичу из бављења спортом (Kustec & Maksuti, 2011, стр. 148). Зато се, овом приликом, нарочита пажња усмерава на други аспект, јер из њега проистиче однос између политике и спорта, који се може дијалектички посматрати као: 1) утицај политике на спорт и 2) утицај спорта на политику.

Утицај политике на спорт је најизраженији у односу између државе и спорта, који се врши кроз процес дефинисања и усмеравања политике у спорту ради остваривања одређених друштвених интереса и циљева у овој области. Идеје и концепти такве политике су променљиви, како због промене друштвених потреба и циљева, тако и због промене власти. Свака нова власт носи са собом одређени идеолошки концепт разумевања друштвених потреба, интереса и виђења политичких циљева у држави које она настоји да оствари. Њихово остваривање држава обезбеђује различитим механизмима: а) нормативним актима – од устава и закона, па све до статута спортских друштава и клубова; б) финансирањем спорта и обезбеђивањем просторних, материјалних, техничких и других услова за његово функционисање и в) непосредним ангажовањем политичара у спорту, најчешће у спортским савезима и управним одборима клубова. Поред државе, утицај на спорт остварују, или покушавају да остваре, разли-

чите организације и асоцијације, укључујући и међународне, особито: политичке странке, невладине организације и интересне групе, привредни субјекти, локалне заједнице и масовни медији.

Утицај спорта на политику је изражен кроз учешће у изградњи политичке кохезије одређене друштвене заједнице (државе), и у процесу социјализације, нарочито у периоду формирања политичке свести код деце (Thomas, 2003, стр. 155). Политичка кохезија је кључно питање свих облика политичке организације, а од ње најнепосредније зависи снага и чврстина политичке лојалности, особито према држави и нацији. То је нарочито изражено у тоталитарним режимима где спорт представља мобилизацијску силу и саставни део идеолошке структуре (Girginov, 2004, стр. 25). Спорт веома значајно подстиче патриотско расположење и утиче на јачање политичке кохезије кроз различите облике и садржаје, као што су: а) успеси спортиста на међународним такмичењима, нарочито у врхунском спорту, као и пропратне манифестације које се тим поводом организују (честитке највиших представника државне власти и њихов пријем спортиста, јавно прослављање успеха, велика пажња у медијима и сл); б) спортска првенства и такмичења на државном нивоу уз повезивање спортских клубова и навијача; в) различите спортске параде и церемоније, где интонирање и певање државне химне заузима централно место; г) јавно обраћање спортиста и њихове поруке у медијима и д) непосредно ангажовање спортиста у политици (у политичким странкама и њихово постављање на запажене функције у државним органима), где они својим ауторитетом и личним успехом учвршћују легитимитет власти, подстичу патриотизам и опомињу на национално јединство. Циљ истраживања је да се утврде ставови студената спортиста и неспортиста о утицају политике на спорт ради формирања што тачнијих процедура за дијагностиковање њихове повезаности, спровођење и контролу спорта на универзитету као и процедура за ефикасно праћење повезаности политике и спорта. То значи да, на основу ставова студената о вези политике и спорта, имамо могућност да предузмемо адекватне измене организације спорта и усмеримо студенте ка позитивном правцу.

МЕТОДЕ

Узорак испитаника

Узорак испитаника чинило је 169 испитаника (70 мушкараца и 99 девојака), узраста 19–20 година, студената Факултета за спорт и физичко васпитање, Учитељског факултета, Медицинског факултета и Факултета уметности, подељених у две дистинктне групе – активни спортисти и неспортисти. Ставови студената према утицају поли-

тике на спорт прикупљани су помоћу анкетног листа заснованог на Luskert-овој скали процене.

Узорак варијабли

Упитник је садржао 13 ајтема којима је процењиван став студената према утицају политике на спорт, улози политичара у спортским организацијама и односу спортиста према политици. Упитник је садржао следеће тврдње: 1. Политика има велики утицај на спорт; 2. Спорт има велики утицај на политику; 3. Промоција политичког система се остварује кроз спорт; 4. Спорт је идеално средство за вршење политичког притиска; 5. Морал политичара у спортским организацијама је врло висок; 6. Мотив политичара за рад у спортским организацијама је њихов лични интерес; 7. Мотив политичара за рад у спортским организацијама је интерес њихових политичких странака; 8. Ниво стручног рада политичара у спорту је врло висок; 9. Заслужни спортисти треба да буду чланови политичких странака; 10. Успех врхунских спортиста се користи за личну промоцију политичара и политичких странака; 11. Захваљујући и политичарима који раде у спорту, спорт је „понос“ Србије; 12. Политичке партије и политичари не воде довољно рачуна о здрављу и физичким способностима деце и омладине већ само о својим интересима; 13. Средства информисања која пишу о дешавањима у спорту су под великим утицајем политичара на власти.

Методe обраде података

Добијени подаци су обрађени помоћу непараметријске статистике а након стандардизације резултата разлике између група испитаника су израчунате помоћу каноничке дискриминативне анализе.

РЕЗУЛТАТИ РАДА

Применом изложених метода за обраду података добијени су резултати који су пружили информације о задржавању или одбацивању постављене хипотезе. Редослед излагања добијених резултата је један логичан след који садржи презентовање резултата обраде у манифестном и латентном простору. Резултати свих обрада су приказани табеларно, и дају увид у структуру одговора на постојеће тврдње као и увид у структурне разлике о утицају политике на спорт студената у односу на спортску активност.

У овом раду нису презентовани сви резултати који су добијени у току обраде. Извршена је селекција, која је пружила битне нумеричке информације неопходне за разумевање интерпретације резултата. Обрада података у манифестном простору је презентована

кроз табеле за контингенцију и у раду су дате само оне табеле код којих су у поступку утврђивања разлика у ставовима између анализираних група студената добијене статистички значајне разлике.

Табела 1. Контингенцијска табела ајтема
 „Политика има велики утицај на спорт“
 Table 1. Contingency tables of item
 “Politics has a great influence on sport”

		потпуно тачно	углавном тачно	нисам сигуран	углавном нетачно	потпуно нетачно
активни спортисти	ф (%)	46 (65.7%)	19 (27.1%)	3 (4.3%)	2 (2.9%)	0 (.0%)
неспортисти	ф (%)	35 (35.4%)	33 (33.3%)	19 (19.2%)	5 (5.1%)	7 (7.1%)

Chi-Square Tests		Nominal by Nominal	
Value	df	Value	Sig.
Chi-Square	20.82	4	.00
Cramer's V	.35		.00

Табела 2. Контингенцијска табела ајтема
 „Спорт има велики утицај на политику“
 Table 2. Contingency tables of item
 “Sport has a great influence on politics”

		потпуно тачно	углавном тачно	нисам сигуран	углавном нетачно	потпуно нетачно
активни спортисти	ф (%)	7 (10.0%)	22 (31.4%)	14 (20.0%)	18 (25.7%)	9 (12.9%)
неспортисти	ф (%)	6 (6.1%)	25 (25.3%)	38 (38.4%)	13 (13.1%)	17 (17.2%)

Chi-Square Tests		Nominal by Nominal	
Value	df	Value	Sig.
Chi-Square	9.92	4	.04
Cramer's V	.24		.04

Табела 3. Контигенцијска табела ајтема „Мотив политичара за рад у спортским организацијама је њихов лични интерес“
 Table 3. Contingency tables of item “The motive of politicians for working in sports organizations is their own personal interest”

		потпуно тачно	углавном тачно	нисам сигуран	углавном нетачно	потпуно нетачно
активни спортисти	ф (%)	48 (68.6%)	15 (21.4%)	4 (5.7%)	3 (4.3%)	4 (5.7%)
неспортисти	ф (%)	41 (41.4%)	39 (39.4%)	17 (17.2%)	2 (2.0%)	3 (3.0%)

Chi-Square Tests			Nominal by Nominal		
Value	df	Sig.	Value	df	Sig.
Chi-Square	14.92	.00	Cramer's V	.29	.00

Табела 4. Контигенцијска табела ајтема „Ниво стручног рада политичара у спорту је врло висок“
 Table 4. Contingency tables of item “The level of professional work of politicians in sport is very high”

		потпуно тачно	углавном тачно	нисам сигуран	углавном нетачно	потпуно нетачно
активни спортисти	ф (%)	12 (17.1%)	16 (22.9%)	18 (25.7%)	5 (7.1%)	19 (27.1%)
неспортисти	ф (%)	11 (11.1%)	21 (21.2%)	45 (45.5%)	12 (12.1%)	10 (10.1%)

Chi-Square Tests			Nominal by Nominal		
Value	df	Sig.	Value	df	Sig.
Chi-Square	13.38	.01	Cramer's V	.28	.01

Табела 5. Контигенцијска табела ајтема
 „Заслужни спортист треба да буду чланови политичких странака“
 Table 5. Contingency tables of item
 “Eminent athletes should be members of political parties”

		потпуно тачно	углавном тачно	нисам сигуран	углавном нетачно	потпуно нетачно
активни спортисти	ф (%)	5 (7.1%)	8 (11.4%)	13 (18.6%)	7 (10.0%)	37 (52.9%)
неспортисти	ф (%)	13 (13.1%)	13 (13.1%)	18 (18.2%)	30 (30.3%)	25 (25.3%)

Chi-Square Tests			Nominal by Nominal		
	Value	df Sig.		Value	Sig.
Chi-Square	17.71	4 .00	Cramer's V	.32	.00

Табела 6. Контигенцијска табела ајтема „Политичке партије и
 политичари не воде довољно рачуна о здрављу и физичким
 способностима деце и омладине већ само о својим интересима“
 Table 6. Contingency tables of item “Political parties and politicians do
 not pay enough attention to the health and physical abilities of children
 and the young but only to their own interests”

		потпуно тачно	углавном тачно	нисам сигуран	углавном нетачно	потпуно нетачно
активни спортисти	ф (%)	40 (57.1%)	16 (22.9%)	10 (14.3%)	4 (5.7%)	0 (.0%)
неспортисти	ф (%)	36 (36.4%)	35 (35.4%)	23 (23.2%)	3 (3.0%)	2 (2.0%)

Chi-Square Tests			Nominal by Nominal		
	Value	df Sig.		Value	Sig.
Chi-Square	9.86	4 .04	Cramer's V	.24	.04

Табела 7. Контигенцијска табела ајтема „Средства информисања која пишу о дешавањима у спорту су под великим утицајем политичара на власти“

Table 7. Contingency tables of item “The media that report on sporting events are under considerable pressure from the governing politicians”

		потпуно тачно	углавном тачно	нисам сигуран	углавном нетачно	потпуно нетачно
активни спортисти	φ (%)	22 (31.4%)	25 (35.7%)	23 (32.9%)	0 (.0%)	0 (.0%)
неспортисти	φ (%)	24 (24.2%)	29 (29.3%)	32 (32.3%)	10 (10.1%)	4 (4.0%)

Chi-Square Tests		Nominal by Nominal	
Value	df Sig.	Value	Sig.
Chi-Square	11.21 4 .02	Cramer's V	.25 .02

Ставови студената дати у контигенцијској табели ајтема „Политика има велики утицај на спорт“ (Табела 1) показују да су дискриминацији група допринели ставови студената неспортиста „нисам сигуран“, „углавном нетачно“ и „потпуно нетачно“ на дату тврдњу. Такође, из табеле се види да се активни спортисти у огромном проценту у потпуности слажу са датом тврдњом. Контигенцијска табела ајтема „Спорт има велики утицај на политику“ (Табела 2) показује да су ставови студената неспортиста „нисам сигуран“ на дату тврдњу допринели статистички значајној разлици између група. Ставови студената према тврдњи „Мотив политичара за рад у спортским организацијама је њихов лични интерес“ показује да су дискриминацији група доприносе ставови студената неспортиста „углавном тачно“ и „нисам сигуран“ на дату тврдњу али и то да студенти и једне и друге групе у великом броју сматрају да је лични интерес политичара главни мотив за рад у спорту. Контигенцијска табела ајтема „Ниво стручног рада политичара у спорту је врло висок“ показује да су дискриминативни ставови студената неспортиста „нисам сигуран“ на дату тврдњу, што је и логично јер немају никаква сазнања о њиховом раду пошто нису чланови ниједне спортске организације. Контигенцијска табела ајтема „Заслужни спортисти треба да буду чланови политичких странака“ (Табела 5) показује да су дискриминативни ставови студената спортиста „потпуно нетачно“ на дату тврдњу. Контигенцијска табела ајтема „Политичке партије и политичари не воде довољно рачуна о здрављу и физичким способностима деце и омладине већ само о својим интересима“ (Табела 6) показује да су дискриминативни ставови неспортиста „углавном тачно“ и

„нисам сигуран“ на дату тврдњу. Контингенцијска табела ајтема „Средства информисања која пишу о дешавањима у спорту су под великим утицајем политичара на власти“ показује да дискриминацији између група највише доприносе ставови студената неспортиста „углавном нетачно“ и „потпуно нетачно“ на дату тврдњу (Табела 7).

Табела 8. Каноничке дискриминативне функције
Table 8. Canonic discriminative functions

Eigenvalue	% of Var.	Can. Cor.	Wilks' Lambda	Chi-square	df	Sig.
.29	100.0	.47	.77	41.58	13	.00

Табела 9. Матрица структуре
Table 9. Structure Matrix

	Func 1
Политика има велики утицај на спорт	.64*
Мотив политичара за рад у спортским организацијама је њихов лични интерес	.39*
Средства информисања која пишу о дешавањима у спорту су под великим утицајем политичара на власти	.36*
Заслужни спортисти треба да буду чланови политичких странака	-.32*
Политичке партије и политичари не воде довољно рачуна о здрављу и физичким способностима деце и омладине већ само о својим интересима	.29*
Захваљујући политичарима спорт је “понос” Србије	-.25*
Морал политичара у спортским организацијама је врло висок	.19
Успех врхунских спортиста се користи за промоцију политичара и политичких странака	.17
Промоција политичког система се остварује кроз спорт	.16
Мотив политичара за рад у спортским организацијама је интерес њихових политичких странака	-.13
Ниво стручног рада политичара у спорту је врло висок	-.11
Спорт је идеално средство за вршење политичког притиска	.09
Спорт има велики утицај на политику	.07

Табела 10. Центроиди група
Table 10. Group Centroids

Група	Func 1
Активни спортисти	-.64
Неспортисти	.45

За утврђивање разлика у ставовима студената с обзиром на пол, примењена је Каноничка дискриминативна анализа. Канонички дискриминативни модел се интерпретира као посебан тип факторске анализе који садржи компоненте које најбоље раздвајају групе у простору варијабли. Дискриминативне варијабле се добијају на основу дискриминацијских коефицијената који зависе од варијансе сваке варијабле из примењеног система варијабли и имају оригиналне резултате. Дискриминативна јачина примењених варијабли одређује се помоћу Wilks-lambda теста а ниво значајности дискриминативне једначине одређује се Bartlettovim X^2 тестом чија се вредност тестира уз одређени број степени слободе. Свака дискриминативна варијабла објашњава одређени проценат варијабилитета у дискриминацијском простору примењених варијабли (Станковић, 2009).

Резултати дискриминативне анализе ставова о односу политике и спорта показују да се испитиване групе студената, с обзиром на спортску активност, статистички значајно разликују. Коефицијент каноничке корелације износи .47 (Табела 8). Значајност ове дискриминације тестирана је помоћу Wilks-lambda теста (.77) и Бартлетовог теста ($\chi^2=41.58$). Добијени резултати пружају информације да између група постоје статистички значајне разлике, Сиг = .00. Трансформацијом и кондензацијом варијабли у овом простору изолована је само једна дискриминативна функција која максимално раздваја групе студената на основу дискриминативних коефицијената. Увидом у коефицијенте који детерминишу добијену дискриминативну функцију (Табела 9) може се запазити да она сепарира студенте на основу ајтема којима се процењује утицај политике на спорт, мотив политичара за рад у спортским организацијама, став о утицају политичких странака на средства информисања, став да ли заслужни спортисти треба да буду чланови политичких странака, став да политичке партије и политичари не воде довољно рачуна о здрављу и физичким способностима деце и омладине већ само о својим интересима и став да је захваљујући политичарима спорт „понос” Србије.

ДИСКУСИЈА И ЗАКЉУЧАК

У сложеном процесу политичке социјализације, интересовање за спорт се стиче, развија и мења под утицајем многих агенаса, међу којима су најзначајнији: породица, групе вршњака, различите спортске организације и савези, велики спортски догађаји, непосредно искуство итд. У процесима социјализације и изградње политичке кохезије, кроз спортске активности и поводом њих, као и у њиховом међусобном садејству и сукобима, ствара се спортска култура одређеног друштва и различити обрасци који су карактеристични за одређене политичке заједнице. Место сусрета политике и спорта у свако-

дневном животу је највидљивије у навијачким групама, које чине специфичан поткултурни систем, где долази до испољавања најразличитијих осећања и понашања, од патриотизма до хулиганизма и насиља. Ове појаве су најизраженије у кризним временима и друштвима са нестабилном политичком климом. Зато се често говори да је "спорт био и остао средство политичке манипулације" (Ђорић, 2010, стр. 379). На то је метафорично указивао и римски песник Јувенил: *panem et circenses* (хлеба и циркуса), или како нам је то познатије као *хлеба и игара*, чиме је указивао како власт обезбеђује подршку грађана задовољавањем њихових краткорочних интереса и скреће пажњу са далеко важнијих проблема.

Ипак, ако се пажљивије размотре досадашњи начини коришћења спорта у политичке сврхе, односно како све политика (може да) користи спорт за неке своје циљеве, долазимо до неоспорне чињенице – начини и могућности оваквог коришћења спорта су велики. То коришћење се може видети најбоље кроз неколико карактеристичних могућности: спорт и политичка супериорност, спорт и политички имиџ, спорт као повод за сукоб, спорт и политички притисак, спорт као политички полигон, спорт као сигурносни вентил (Живановић, Станковић, Ранђеловић & Павловић, 2010, стр. 303).

Познато је да став представља уједначени и постојани начин односа према нечему или класи нечега. Мада се испољавају у односу према конкретним стварима, ставови су опште природе, која одређује начине на које неко опажа, осећа и реагује (Крстић, 1988). Због тога, ставови могу бити важни елементи у објашњењу или предвиђању неких феномена и процеса (Станковић, 2009).

Резултати истраживања указују да добијена дискриминативна функција првенствено раздваја групу студената неспортиста од студената активних спортиста у односу на њихове ставове о утицају политике на спорт и улози политичара у спортским организацијама. Како се у истраживању ради о процењивању ставова који су и под утицајем средства информисања било је и очекивано да се разлике у ставовима између група студената и добију, јер се они изграђују не само под утицајем систематског тренажног процеса код групе студената активних спортиста, већ и под утицајем средстава информисања, али и неких других третмана раста и развоја. Такође, на основу величине предзнака и пројекције центроида на добијену дискриминативну функцију може се закључити да студенти активни спортисти имају изражен став о томе да спортисти не треба да буду чланови политичких странака и да су само спортисти заслужни за то да је спорт „понос“ Србије. Најважније информације за овакав закључак садржане су у центроидима група на дискриминативној функцији, јер се на основу њих тачно лоцира позиција сваке групе које у овом случају описују њихов став према датим тврдњама.

Резултати истраживања на први поглед показују да је ситуација једноставна, међутим, пажљивом инспекцијом резултата, запажа се да је, с обзиром на друге показатеље, спортска активност, односно, спортска индиферентност велики супресор у испољавању ставова о вези политике и спорта. Иако постоје неслагања у погледу сврхе и утицаја политике на спорт, резултати овог истраживања нам дају за право да тврдимо како тај утицај постоји, како је он различит у односу на присуство или одсуство субјекта у спорту и да је потребно на један сасвим другачији начин приступити и учешћу и утицају политичара на власти у спорту. Друга је ствар да ли треба спорт користити као сврху или као политичко средство, те када га користи и зашто.

ЛИТЕРАТУРА

- Базић, Ј. И Пешић, М. (2012). *Социологија*. Лепосавић: Учитељски факултет у Призрену.
- Girginov, V. (2004). Totalitarian sport: towards an understanding of its logic, practice and legacy. *Politics, Religion & Ideology*. 5 (1), 25–58.
- Dahl, R. (1989). *Democracy and its Critics*. New Haven: Yale University Press.
- Ђорић, М. (2010). Политизација хулиганизма. *Политичка ревија*. 9 (3), 379–400.
- Живановић, Н., Станковић, В., Павловић, П., и Стоиљковић, Н. (2010). *Теорија физичке културе*. Ниш: Факултет спорта и физичког васпитања.
- Koković, D. (2010). *Društvo, nasilje i sport*. NoviSad: Mediteran Publishing.
- Krstić, D. (1988). *Psihološki rečnik*. IRO Vuk Karadžić, Beograd.
- Kustec, L. S. & Maksuti, A. (2011). Odnos politike i sporta u perspektivi teorijskih analiza u politikologiji. *Analiza Hrvatskog politološkog društva*. 7 (1), 147–170.
- Stanković, V., Popović, D., & Popović, M. (2009). Student attitudes towards sport activities at university. Plenary lecture. *5th FIEP European Congress, 2nd Serbian Congress of Physical Education Teachers, plenary section, pp. 107–114*. Niš: University of Niš, Faculty of Sport and Physical Education.
- Thomas, C. (2003). *A better democratic model*. Trafford: Victoria B.C.
- Habermas, J. (1982). *Problemi legitimacije u kasnom kapitalizmu*. Zagreb: Naprijed.

Veroljub Stanković, University of Priština, Faculty of Sport and Physical Education, Lepsavić

Jovan Bazić, University of Priština, Faculty of Teacher Training, Lepsavić

STUDENTS, SPORT AND POLITICS

Summary

In the complex process of political socialization, interest in sport is achieved, developed, and altered under the influence of many agents, the most significant of which are: one's family, peer groups, different sports organizations and associations, large sporting events, direct experience, and so on. The aim of this research was to determine the quantitative and qualitative differences between students in terms of the

relationship between politics and sport. The sample consisted of 169 participants (70 males and 99 females), ages 19-20. The attitudes of the students towards the influence of politics on sport were collected by means of a questionnaire based on a Likert scale. The questionnaire consisted of 13 items that were used to evaluate the attitude of students towards: the influence of politics on sport; the role of politicians in sports organizations; and the relationship of athletes towards politics. The obtained data were processed using a nonparametric statistical procedure and following the standardization of the results and the differences between the groups of participants were calculated using a canonical discriminant analysis. It is in the processes of socialization and the construction of political cohesion, through sports activities and because of them, as well as within their mutual influences and conflicts, that the sports culture of a certain society is formed along with different patterns typical of certain political communities. In everyday life, the meeting point between politics and sport is best seen in groups of sport team supporters, which make up a specific subculture, and which manifest various emotions and forms of behavior, ranging from patriotism to hooliganism and violence. These occurrences are the most prominent in times of crisis and in societies with an unstable political climate. This is why it is often said that "sport has always been and always will be a means of political manipulation" (Đorić, 2010: 379). However, if we were to study the current means of using sport for political purposes more carefully, i.e. all the ways politicians (can) use sport for their own purposes, we would learn an undeniable fact – the means and possibilities of such use of sport are numerous. This can best be illustrated through several typical possibilities: sport and political superiority, sport and political image, sport as a cause of conflict, sport and political pressure, sport as a political playing field, and sport as a safety valve (Živanović, Stanković, Randelović & Pavlović, 2010: 303).

The results of this research indicate that the obtained discriminant function primarily separates a group of non-athlete students from active student athletes in relation to their attitudes towards the influence of politics on sport and the role of politicians in sports organizations. Considering the fact that the research deals with the evaluation of attitudes which are under the influence of the media, it was expected that differences in the attitudes between the groups would be found, since they are built not only under the influence of the systematic training process in the group of active student athletes, but also under the influence of the media and some other treatments of growth and development. In addition, on the basis of the size of the positive/negative value and the projection of the centroid on the obtained discriminant function, we can conclude that active student athletes have a pronounced attitude towards the issue that athletes should not be members of political parties and that it is only due to the athletes that sport is the "pride and joy" of Serbia. The most relevant pieces of information for making this sort of conclusion are contained in the group centroids for the discriminant function, as it is on the basis of these that we can pinpoint the position of each group, which in this case provided a description of their attitude towards the given claims.

At first glance, the results of the research indicate that the situation is simple; however, a careful inspection of the results can help us note that, considering other indicators, sports activity or sports indifference is a big suppressant of the manifestation of attitudes towards the connection between politics and sport. Even though discrepancies exist in terms of the purpose and influence of politics on sport, the results of this research substantiate the claim that this influence does exist, that it is different in relation to the presence or absence of a subject in sport, and that a completely different approach to politicians' participation in and influence on sport is needed. Whether sport should be used as a purpose or as a political means, including when to use it and why, is a completely separate issue.